

V úvodu autor nastiňuje problematičnost užívané terminologie a jejich česko-německých překladů, dále rekapituluje dosavadní stav bádání a podává charakteristiku pramenů základny. Samotné těžiště práce pak tvoří popis organizační struktury nacistického správního aparátu v Říšské župě Sudety s přihlédnutím ke Krnovsku. Přehled odborů a referátů okresního stranického vedení doplňují stručné životopisné medailonky konkrétních činitelů, doplněné fotografiemi. Převážně popisný a zdanlivě regionálně-historický text svým významem přesahuje hranice zkoumaného teritoria, jelikož unikátní dochovanost agendy NSDAP v krnovském okrese umožňuje ojedinělý vhled do fungování tehdejší správy. Tím spíše lze litovat, že se autor v závěru nepokusil o podrobnější analýzu sociálně-profesní a generační skladby okresních stranických činitelů.

Relativně stručný závěr má poněkud úvahový charakter. Autor se zde obecně zamýšlí nad motivacemi aktérů pro jejich podporu nacistické ideologie a také nad formami, jimiž se tito lidé později vyrovnávali se svou minulostí a retrospektivně vytvářeli zjednodušující narativy, omlouvající jejich konání. Naznačené úvahy jsou jistě podnětné a zasloužily by v budoucnu bližší rozvedení a podložení konkrétnějšími daty. Dále Dorko nastiňuje poválečné osudy některých významnějších aktérů.

Knihu doplňuje bohatý obrazový materiál, zahrnující fotografie činitelů NSDAP, schémata nacistické správní struktury či fotografie z dění na Krnovsku ve válečných letech.

Publikaci lze jednoznačně hodnotit jako cenný příspěvek k regionálním dějinám i k obecnější historii okupovaného pohraničí.

Ondřej Kolář

BIBLIOGRAFICKÁ PŘÍLOHA / BIBLIOGRAPHY

Bauerovy děti: práce studentů ateliérů - doc. Ing. arch. Borise Redčenkova a MgA. Kamily Amblerové v akademickém roce 2021/2022 na Fakultě architektury ČVUT Praha. První vydání. V Praze: České vysoké učení technické, [2022]. 222 nečíslovaných stran. ISBN 978-80-01-07042-0.

Vydáno u příležitosti výstavy: Bauerovy děti – Architektonický průvodce neexistující Opavou. Publikace seznamuje s projekty studentů Fakulty architektury ČVUT, jejichž úkolem bylo řešit řadu architektonických a urbanistických výzev města Opavy. Studentské práce se většinou zaměřují na řešení veřejného prostoru tohoto města.

BERANOVÁ, Zuzana. Dlouhé safari z Opavy do Keni: životopisný příběh Joy Adamsonové. Vydání první. [Opava]: statutární město Opava, 2022. 40 nečíslovaných stran. ISBN 978-80-7572-031-3.

Komiks věnovaný životním osudům opavské rodačky Joy Adamsonové. Popisuje dětství a mládí slavné ochránčyně zvířat, které prožila na Opavsku, a její pout' z rodného města až do nové vlasti. Komiks je vydán jako doprovodný text ke stejnojmenné výstavě.

DRUSHBA PANKOW. I když mě pravda zničí: pater Richard Henkes v koncentračním táboře Dachau: grafický dokument. Překlad Tomáš Cyril Havel. České Budějovice: Petrinum, s.r.o., 2022. 43 nečíslovaných stran. ISBN 978-80-87900-17-8.

Komiksový příběh ze života blahoslaveného pallotinského kněze Richarda Henkese sleduje jeho působení v době dru-

hé světové války ve Slezsku, jeho zatčení 8. dubna 1943 a pobyt v koncentračním táboře Dachau, kde v té době pobýval také kardinál Beran.

FABIAN, Petr. Hrady a zříceniny na Moravě a ve Slezsku: kompletní přehled zachovalých hradů, hradů přestavěných na zámky a zřícenin hradů na území Moravy a českého Slezska. Vydání první. Praha: Plot, 2022. 211 stran. ISBN 978-80-7428-433-5.

Kniha je průvodcem po moravských a slezských hradech a jejich zříceninách. Podává základní údaje o každém z představených objektů, které jsou řazeny po krajích. Stručně je shrnut historický vývoj a důraz je kladen především na informace, které se hodí při plánování cest a výletů. Texty doprovázejí fotografie všech míst a přehledné mapy.

HANIČÁK, Ondřej. Opava - Troppau: expozice na Hlásce: průvodce. Opava: Statutární město Opava, 2022. 43 stran. ISBN 978-80-7572-033-7.

Průvodce historickou expozicí Opava–Troppau, složenou z uměleckých a historických předmětů i věci denní potřeby s přímou vazbou na Opavu.

HLAVIENKA, Lubomír. Slovenská Rychlá divize v bojích na řece Mius 1941-1942. Nevojice: Jakab Publishing s.r.o., 2022. 50 stran. Armáda, 13. ISBN 978-80-7648-059-9.

Rychlá divize vznikla po vícenásobné reorganizaci *Rýchlej skupiny*, která byla na Slovensku zformována pro boje na nově otevřené východní frontě a byla podřízena velení německé 17. armády. Rychlá divize představovala mobilní útvar, plně motorizovaný a vyzbrojený tanky i obrněnými automobily. Publikace podrobně popisuje činnost Rychlé divize v bojích na řece Mius v letech 1941 a 1942.

HOCHÉL, Marian, ed. *Opavský kongres 1820 a politika Svaté aliance mezi časy*. 1. vydání. Opava: Slezská univerzita v Opavě, 2022. 293 stran. Opavská historická symposia; 1. ISBN 978-80-7510-499-1.

Výzkum realizovaný ke 200. výročí Opavského kongresu podhalil množství cenných pramenů s vazbou k této dějinné události, uchovávaných v domácích i zahraničních paměťových institucích. Výsledkem mezinárodního dialogu historiků je tato kniha přinášející řadu nových poznatků. Interpretace a reinterpetace Opavského kongresu poukázaly na jeho význam „mezi časy“ nejen v dějinách města a regionu, ale i v historické paměti a mezinárodním kontextu.

HOLUB, Zbyněk a SUKAČ, Roman. *Slezská nářečí a jejich projevy na Opavsku a v přilehlých lokalitách v kontextu širšího Slezska*. Vydání první. V Opavě: Slezská univerzita, 2022. 150 stran. ISBN 978-80-7510-498-4.

Jedná se o přehlednou příručku, která pojednává nejen o vývoji a stavu jazyka ve Slezsku, ale také seznamuje veřejnost s metodami dialektologického výzkumu. Čtenáři se mimo jiné dozvědí více o stručné historii oblasti Opavska a Hlučínska ve vztahu k jazykovému vývoji v uvedených oblastech a přiblíží si základní dialektologickou terminologii i rozdělení nářečí na území České republiky. Představení jsou také sběratelé, písmáci i laičtí badatelé, kteří se tímto regionem a jeho jazykem zabývali.

HORNA, Pavel. *Život (nejen) tratě Opava - Horní Benešov: 130 let tratě Opava východ - Svobodné Heřmanice (-Horní Benešov) 1892–2022*. 1. vydání. [Opava]: Pavel Horna, 2022. 208 stran. ISBN 978-80-11-02088-0.

Kniha obsahuje chronologicky sestavenou historii tratě Opava východ - Horní Benešov, paměti pamětníků a veselé historicky spojené s tratí, informace o zajímavých místech v okolí, informace o Hvozdnickém expresu a mnoho dalších zajímavostí o železnici a tratích na Opavsku.

KLEMPA, Martin et al. *Geologicko-montánní dědictví v příhraniční oblasti hornoslezské pánve: obrazový průvodce = Dziedzictwo geologiczno-górnicze w przygranicznej części Górnośląskiego zagłębia węglowego: przewodnik ilustrowany = Geo-mining heritage of the Upper Silesian Coal Basin at the Czech and Polish border: pictorial guide*. Vydání první. Ostrava: Marionetti Press, 2022. 281 stran. ISBN 978-80-905737-3-4.

Z více než 200letého historického vývoje hornoslezské pánve zbylo na české i polské straně poměrně velké množství geovědních a montánních objektů, které jsou však v současné době vlivem postupných rekultivačních prací v rámci útlumu těžby nerostných surovin ničeny nebo nenávratně měněny. Proto je snahou obrazového průvodce zdokumentovat vybrané lokality a ty prezentovat v kontextu přeshraničního cestovního ruchu široké veřejnosti.

KORBELÁŘOVÁ, Irena, ed. a DLUHOŠOVÁ, Radmila, ed. *Die Begräbniskultur an den Höfen der Herzöge von Liegnitz und Brieg in der Frühneuzeit: Beiträge und Materialien zum Thema*. 1. Auflage. Troppau: Schlesische Universität in Troppau, 2022. 728 stran. ISBN 978-80-7510-496-0.

Německé vydání publikace *Funerální kultura lehnicko-břežských vévodských dvorů v raném novověku*. Kniha je obsahuje edice textů k úmrtí a organizaci a průběhu pohřbů slezských vévodů z rodu Pias-

tovců z 16. až počátku 18. století, a to jak rukopisů, tak vydaných tisků. Připojeny jsou tematické studie, ikonografická dokumentace sepukrálních památek a personálií.

LISNÍK, Lukáš a HRUBOŠ, Jan. *Dobratice: kapitoly z dějin slezské obce*. Ostrava: pro obec Dobratice vydalo vydavatelství Montanex, a.s., 2022. 334 stran. Podivuhodný kraj Moravskoslezský. ISBN 978-80-7225-487-3.

Publikace chronologicky mapuje historii obce od jejího počátku po rok 2018. Součástí je velké množství dobových fotografií, pohlednic a jiného obrazového materiálu.

MÁLKOVÁ, Iva, ed. a URBANOVÁ, Svatava, ed. *Literární slovník severovýchodní Moravy a českého Slezska 1918-2018*. První vydání. Brno: Host, 2022. 422 stran. ISBN 978-80-275-1361-1.

Slovník prostřednictvím lexikografických údajů zachycuje literární obraz regionu. Autorská hesla v životopisných, výkladových a bibliografických částech sledují literární rysy dané oblasti. Upozorňují na určující i zapomenuté osobnosti, na okolnosti (zvláště kulturní, historické, národnostní a jazykové), které byly rozhodující nebo je překryl čas, na společenství (časopisy, nakladatelství), ale především na přetrvávající či rodící se literární charakter výlučného prostoru.

MYŠÁK, Miroslav, ed. *Piaristé na Moravě a ve Slezsku: průvodce po lokalitách*. 1. vydání. Olomouc: Muzeum umění Olomouc, 2022. 199 stran. ISBN 978-80-88103-34-9.

Katalog ke stejnojmenné výstavě konané v Galerii arcibiskupského zámku v Kroměříži. Čtenářům katalogu a návštěvníkům expozice se nabízí možnost seznámit se s působením řádu chudých řeholníků

kleriků Matky Boží zbožných škol, piaristů, na území historických krajů Moravy a Slezska.

PETREČEK, Tomáš a KRUMPHOLZOVÁ, Tereza. *Tomáš Petreček - limitum vstříc*. 1. vydání. V Brně: CPRESS, 2022. 206 stran. ISBN 978-80-264-4367-4.

V knize Limitum vstříc popisuje opavský sportovec Tomáš Petreček své výstupy na osmitisícové vrcholy a vášeň pro extrémní závody. V rozhovoru, který s ním vede novinářka Tereza Krumpholzová, nahlédneme také do jeho soukromí.

PETŘÍK, František a GREGOR, Dalibor. *Historie selské jízdy*. 1. vydání. Opava: Foto & nakladatelství Ing. Dalibor Gregor, 2022. 79 stran. Historie. ISBN 978-80-87731-45-1.

Kniha ve svém krátkém průřezu mapuje množství příběhů, které se odehrály v době mezi oběma světovými válkami, za okupace, v době kolektivizace vesnice a v novodobém účinkování selských jezdců. Je vydávána v roce 75. výročí „Nechanických událostí“, 30. výročí znovuoobnovené činnosti a za tři roky si připomeneme stoleté výročí založení této nejrozšířenější a nejpůsobivější organizace českého, moravského a slovenského venkova. Publikace je doplněna vzpomínkami přímých účastníků některých událostí a řadou historických snímků.

PIĘTOŃ, Česlav. *Slezská a Moravská Ostrava v proměnách času: Slezská a Moravská Ostrava na dobových pohlednicích a fotografiích*. Vydání první. Ostrava: vydalo statutární město Ostrava pro potřeby městského obvodu Slezská Ostrava, 2022. 158 stran. ISBN 978-80-88399-07-0.

Kniha obsahuje příspěvky publicisty, tvůrce a sběratele Česlava Piętoń, kte-

ré vycházely každý měsíc ve Slezskoost-
ravských novinách v letech 2010 až 2016.
Značnou část obsahu knihy tvoří pohled-
nice Slezské Ostravy, které začal autor
sbírat v 60. letech minulého století.

**ROY, James A. *Pole and Czech in Si-
lesia*. Překlad Tomáš Rusek a Irena
French. Vydání první. Opava: Filozo-
ficko-přírodovědecká fakulta v Opavě,
Slezská univerzita v Opavě, 2022. 319
stran. ISBN 978-80-7510-474-8.**

Vícejazyčný reprint knihy Jamese Alexan-
dera Roye z roku 1921, doplněný o krát-
kou biografii z pera anglického historika
Jima Beache. Kniha je dokumentem popi-
sujícím každodenní život v Těšíně během
sporu, avšak také historicky prvním se-
známením anglických čtenářů s pozadím
československo-polského sporu o Těšín-
sko vůbec. Je unikátní díky objektivitě
kapitána Roye jako mezinárodního skot-
ského pozorovatele nespojovaného s žád-
nou ze znesvářených stran.

**ZÁVĚŠICKÝ, David. *Historie kaplí
v Suchých Lazcích: dokument o původu,
výstavbě a renovaci církevních objektů*.
1. vydání. [Opava]: Obecní úřad měst-
ské části Opava-Suché Lazce, 2022. 216
stran. ISBN 978-80-11-01600-5.**

Kniha částečně mapuje původ, odkrývá
historii a upřesňuje okolnosti vzniku su-
cholazeckých kostelů. Dozvíte se detail-
ní informace o průběhu výstavby a ná-
sledných proměnách jednotlivých objektů
- kaple sv. *Floriana*, kaplička sv. *Jana
Nepomuckého* a zvonička na *Přerovci*
a především kaple sv. *Andělů strážných*.

***Zdraví z kraje Vincenze Priessnitz:
XXII. svatováclavské setkání v Jeseníku*.
Jeseník: Vlastivědné muzeum Jesenic-
ka, 2022. 99 stran. ISBN 978-80-87496-
26-8.**

Vlastivědné sympozium ke 200. výročí
založení prvního vodoléčebného ústavu
na světě, jehož tématem je zdraví.

Sestavila Gabriela Červenková